

praedicare bonum est, sicut etiam bonum est docere, aliosque in scientiis instruere, atque talia sunt bona quae cum Ordinibus necessariam non habent connexionem. Non est autem supponenda Ecclesia velle eiectum privare facultate bonum faciendi, quod fieri potest extra limites poenae inflictæ ab iure in re constituto.

4. Neque rationes ab cl. Lucio Ferraris allatae solidae videntur. Prima enim deducta ex variis *Mariibus Magnis* diversorum Ordinum nulla est. Etenim iis fit facultas Superioribus religionum excommunicandi eiectos si intra limites suarum provinciarum, vel districtuum audeant praedicare vel docere.

Ergo extra eiusmodi limites eiecti docere et praedicare poterunt: ergo simpliciter ex iure constituto eiusmodi muniis non sunt suspensi: ergo facultas eiusmodi excommunicandi eiectos in casu est facultas particularis ordinibus concessa ob peculiare circumstantias et rationes, quae generalis legis vim nec habet nec habere potest.

At exinde sequi videtur, non esse saltem in intentione Legumlatorum ut eiecti laborent simpliciter infamia; sin minus haec eos in locis quibuslibet afficeret, et non in locis tantum in quibus Monasteria eiusdem Ordinis existunt. Quod et ex aliis capitibus probamus.

Can. *Infames 17. caus. 6. quaest. 1.* de infamibus haec habentur: *Infames esse eas personas dicimus...*

et omnes quos ecclesiasticae leges vel saeculi infames pronuntiant.

Atqui nullam novimus vel canonicam legem vel civilem quae pronuntiet infames a religiosis ordinibus eiectos. At si leges hos infames non pronuntiarunt, ex delictis tantum quibus sese commaculaverint infames iudicari debent. Manifestum sed est, non omnes religiosos qui eiiciuntur, eiici propter crimina quibus adnexa sit infamia; ergo eiectioni a religione simpliciter infamia non est adnexa.

At est ne adnexa ob crimen aliquod, quo eiecti sese inquinaverunt? Ipse Lucius Ferraris *loc. cit. n. 11* haec scribit: *Item (sunt infames) presbyteri condemnati ad triremes, postquam actu remigaverunt: S. Congr. S. Officii 4. Iunii 1645. Secus si non remigassent.* At profecto crimina quibus adnexa est condemnatio ad triremes producunt infamiam. Unde ergo ex uno facto condemnationis ad triremes contrahunt infamiam presbyteri, et non ex crimine quod perpetrarunt? Idipsum igitur de eiectis a religione dicendum erit, cum versemur in favorabilibus.

Attamen in re audiantur quae scribit Benedictus XIV *De Synodo Dioec. lib. XIII, Cap. XI, n. 30.* « Quod ad illos, id est eiectos, pertinet, integrum erit Episcopis vel cum Superioribus Ordinibus agere vel Sanctae Sedis auctoritatem implorare, ut qua ratione magis expediens fore iudicabitur, iidem

» a Religione recipiantur. Si autem hoc obtinere non valeant, noverrint Episcopi, id oneris sibi tantummodo incumbere, ut eorum vivendi rationem studiose speculentur, ne alios inficiant, maiorisque dedecoris notam Regulari Ordini imponant. Neque vero sinant, huiusmodi religiosos, qui Sacerdotes fuerint, sive extra claustra remaneant, sive iterum a Religione fuerint in societatem vitae recepti, sacrosanctum missae sacrificium celebrare, si remigaverunt, vel si fuerint ad triremes damnati ob aliquod delictum, cui de iure infamia est adnexa: extat enim decretum Urbani Papae VIII, quo declaratur perpetuo irregulares Sacerdotes tam saeculares quam regulares, qui ad triremes vel perpetuo, vel ad definitum tempus damnati remigaverunt. An vero simplex damnatio ad triremes infamiam importet, et consequenter irregularitatis notam damnato inurat, id inter Doctores controversitur: Sed communis opinio est, tunc proculdubio damnatum irregularem esse, cum sententia

» lata est ob delictum; quod secum fert infamiam de iure. »

Igitur, iuxta Benedictum XIV tunc tantum eiectus irregularis evadit cum 1. ob aliquod delictum, cui adnexa est infamia de iure, damnatus est ab tribunalibus constitutis, seu publicis, sive ecclesiasticis, sive civilibus, etenim hi tantum iudices possunt ad triremes damnare; (1) in casu autem nostro religiosi incorrigibiles eiiciuntur a Religione a propriis Superioribus, nulla irrogata sive carcerum, sive triremium poena; simpliciter ergo propter eiectionem non incurritur infamia.

2. Ex decreto Urbani VIII irregularitatem, consequenter infamiam, incurrit sacerdotes sive saeculares, sive regulares, qui ad tempus, vel perpetuo ad triremes damnati, reapse remigaverunt. Quod ob simplicem eiectionem locum non habet.

3. Quaestio est inter Doctores: an ob simplicem damnationem ad triremes, quam scilicet factum remigationis subsecutum non sit, incurratur infamia. In dubio autem quod minimum est sequendum, et

(1) Contra facere videntur quae scribit Benedictus XIV. *loc. cit. n. 30.* « Cum autem quandoque contingat Regularem... ad praefinitum temporis spatium, puta septennium... ab eadem religione damnatum fuisse ad triremes. » Ex quibus apparere posset, Religiosum non ab tribunalibus publicis, sed ab ipsis religiosis viris legitime electis ad iudicandas eiusmodi causas, damnari posse ad triremes. Nos quidem nescimus, an aliquando Superioribus Ordinibus religiosorum qui adhuc existunt facta fuerit eiusmodi facultas; unum scimus, eam certe in desuetudinem abiisse. Putamus autem, Benedictum XIV per ea verba dicere voluisse, a iudice ecclesiastico ratum habitum fuisse iudicium vel sententiam a Patribus religionis latam circa crimen, cui damnatio ad triremes esset adnexa.

favendum est reo, eo praesertim quod in casu dubium vertitur circa poenae existentiam. At certum est, in simplici eiectione eiusmodi damnationem locum non habere. Unde ergo, vel quo capite eiectus infamis evadit? Ad infamiam igitur incurrendam necessarium esset vel quod ante eiectionem, vel postea, religiosus per publicam sententiam, et ob crimen, cui de iure sit adnexa infamia, a publicis tribunalibus carceris damnatus fuerit; secus minime.

4. Demum addimus, nostro aevo, eiectiones eiusmodi pene obsolevisse. Religiosis enim incorrigibilibus datur Breve saecularizationis, quod eiectioni aequivalet; de qua re cf. Lucidi *De Visitatione Tom. 2: pag. 19. n. 33.* quo Brevis quaelibet eliminatur infamia.

Ut itaque ad rem nostram redeamus. Eiectioni ab ordine religioso adnexa non est infamia, consequenter neque irregularitas; sed una suspensio ab ordinum exercitio, cuius transgressione irregularitas incurritur. Cum autem praedicare et docere non sint munia ordinibus intrinsece adnexa, eiecti ea optime exercere poterunt.

Haec autem disputavimus in casu Urbani VIII et Innocentii XII, quo decreta eiectionis sit perpetua. At *l. c. n. 30.* Benedictus XIV duo docet et expulsionem esse posse temporaneam, et in temporanea expulsionem locum non habere praedictorum Pontificum decreta: « Cum autem » quandoque contingat, Regularem

» haud fuisse decretoria sententia e
» religione expulsum, velut incor-
» rigibilem, sed ob atrox, aliquod
» crimen; ad praefinitum temporis
» spatium, puta septennium vel
» decennium, ab eadem Religione
» damnatum fuisse ad triremes...
» Cum nulla hac de re afferri re-
» solutio possit, neque damnatis ad
» triremes ob aliquod crimen apta-
» ri posse videantur Summorum
» Pontificum Urbani et Innocentii
» decreta, scripta de religiosis in-
» corrigibilibus, qui longe gravio-
» ribus delictis sunt obnoxii. »

Cum igitur in temporanea expulsionem locum non habeant praedictorum Pontificum contra eiectos lata decreta, temporaliter eiecti manent ne suspensi?

Ni fallimur, responsio ex dictis iam patet. Etenim hi religiosi ad tempus eiecti, triremium vel poenam passi sunt, vel eiectionis fuit simplex quam, scilicet, nulla subsequuta est poena temporalis; si hoc, praesentis Capitis suspensione eiecti sunt immunes, atque ea tantum affici poterunt, qua pro casu speciali multati fuerunt; si vero triremium poenam passi sunt, cum infames evaserint, suspensione quidem afficiuntur, attamen non vi capitis quod expendimus, sed ratione infamiae quam sunt consecuti quaque irregulares evaserunt; ita ut ad tempus eiecti neque Urbani Octavi decreto, neque Piano Capiti sunt obnoxii. Sed aliis rationibus suspensioni subiici poterunt.

II. Post haec inquiremus quinam hanc suspensionem incurrant.

Et quidem eam incurrunt *ipso iure religiosi eiecti.*

Non igitur Apostatae, qui scilicet criminosae discedunt a religione cum animo non amplius redeundi, quique Apostatae proprie dicti vocantur, ut ab improprie dictis distinguantur, seu fugitivis, qui criminosae quidem discedunt, sed cum animo ad religionem redeundi. (1) Cum enim in lege odiosa versemur, verba sunt stricto sensu accipienda; eiectus autem non venit nec sub apostatae, nec sub fugitivi, seu desertoris nomine; dispar consequenter est utriusque ratio.

Accedit quod in iure apostatae, desertores et eiecti exprimuntur singuli suo nomine; cum igitur in nostro capite de unis eiectis sit sermo, sub hisce alios comprehendere nec possumus, nec debemus.

Accedit etiam quod in cit. Urbani VIII decreto agatur primum de apostatis et fugitivis, deinde de eiectis, atque ipsorum puniendorum diversa edicitur ratio; dum enim eiecti una ordinum suspensione percelluntur, de apostatis et fugitivis statuitur § 3. quod « sive habitum » regularem deferant, sive non, possint ac debeant ab Episcopo loci, » ubi moram trahunt, in carceres » conici ac superioribus consignari » secundum regularia instituta puniendi etc. » diversa ergo est

poena, et diversa recensio; non sunt ergo simul confundendi.

Nemo tamen putet, hoc in capite religiosos intelligi qui unis votis simplicibus sese obstringunt: non semel enim hoc in Commentario animadvertimus, eos intelligendos esse proprie dictos religiosos qui vota solemnia nuncupant, atque hinc Iesuitas nondum solemniter professos veros religiosos declaratos esse, quia in Societate solemnia vota tempore opportuno emittuntur. Si igitur ageretur de eiectione alicuius religiosi qui ad aliquam societatem religiosam pertineat, in qua vota solemnia non emittuntur, quae de eiectis diximus locum non haberent. De cetero circa eiectionem religiosorum votorum simplicium decretum Urbani VIII locum non habet; consequenter nec Pianum hoc Caput.

III. Ut autem religiosi eiusmodi suspensione detineantur nedum necessarium est ut eiecti fuerint, sed etiam ut extra religionem degant; lex enim aperta est: *Religiosi eiecti extra religionem degentes.* Si igitur eiectus vel in suum ordinem reverti obtineat, vel alius religionis Institutum amplectatur, suspensione solvitur, cum extra Religionem minime degat. Qua de causa si antequam sua religione dimittatur, ab alia suscipi obtineat, et eiectus recta ad illam pergat, nullam suspensionem contrahit, cum

(1) Cf. Ferraris *Biblioth. Canon. V. Apostasia n. 25.*

alia conditio, commorationis scilicet in saeculo, deficiat omnino.

Hoc tamen in loco quaestio fit: an suspensione teneatur religiosus eiectus qui iniuste e propria religione dimissus fuerit; iniustam autem hoc in loco eiectionem illam dicimus, quae peracta fuit vel criminibus non extantibus, vel in criminibus probandis non servato iuris ordine secundum proprii Ordinis constitutiones.

Dispar porro est Doctorum sententia. Cl. Avanzini *Editio 3 Manual.* pag. 88 affirmativam sententiam tuetur. Inquit: « Videntur incurrere. Ratio est quod in hoc articulo non fit distinctio inter iustam vel iniustam eiectionem, sed tantum limitatio adiectur per verba: *Extra religionem degentes*: proindeque qui eiecti sunt et extra religionem degunt, sive iuste sive iniuste fuerint eiecti, quousque extra religionem degunt, sive extra suam quam professi sunt, sive extra

» aliam in quam possint canonicè transire, suspensi manent ab exercitio ordinum.

» Qui autem putent, se iniuste extra religionem eiici, habent iuris remedia per recursum ad Sanctam Sedem, a qua tamen neque audiuntur si extra religionem degant, iuxta Cap. XIX Conc. Trid. Sess. 25 de Regularibus, (1) nisi forte prius obtineant facultatem reclamandi extra religionem degentes. »

Idipsum arbitratur Grandclaude *Comment.* pag. 71. At Commentatores alii generaliter docent, Religiosum iniuste e religione eiectum suspensione lata non teneri; attamen, si scandalum adsit, teneri non vi eiectionis, sed scandali. Ita Frat. Piatius *Comment.* pag. 300. *Nouvelle Revue Théologique* Tom. 17. pag. 108. Commentator Patavinus pag. 323. n. 445. D' Annibale *Comment.* pag. 114. n. 193. Ciolli. *Comment.* pag. 134. De Varceno *Compendium Theol. Mar. Tom. 2.*

(1) In allegato Capite non est sermo de eiectis, sed de sponte habitum dimittentibus, allegata professionis nullitate; in casu nostro autem agitur de iniuste eiectis; ideoque non intelligimus quodnam argumentum exinde desumi possit. « Qui cumque regularis praetendat, inquiunt patres, se per vim et metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat, ante aetatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinque tantum a die professionis, et tunc non aliter, nisi causas, quas praetenderit deduxerit coram Superiore suo et Ordinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, et tamquam apostata puniatur; interim vero nullo privilegio suae religionis invetur. Nemo etiam regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem, nec detur licentia cuiquam regulari occulte ferendi habitum suae religionis. » Haec vero nihil ad rem facere videntur.

pag. 529; horum autem sententia nobis undequaque certa videtur; primo quidem ex intentione legumlatorum, qui certe nolunt quemquam poena ligari nisi ob culpam quam admisit, et servato iuris ordine; in casu autem alterutrum deficit. 2. ex ipso decreto Urbani VIII, in quo non tam ob gravissimas culpas, quam ob in malo obstinationem eiectio praecipitur, vel permittitur, et regulae praescribuntur quibus religiosus eiici possit; crimina igitur religiosi expellendi debent esse luce clariora nedum ex se, sed ipso religiosi indurato animo; quod in innocente locum nec habet, nec habere potest. Qua de causa, casus iste difficillime evenire potest. Optime hinc scribit De Varceno *loc. cit.* « Reipsa non incurrunt; quia censura non ligat nisi iuxta veram ac rationabilem voluntatem Superioris: modo Superior rationabiliter agens non habet voluntatem puniendi innocentem; ideo reipsa non incurrunt. Quare sine culpa, quando non adest scandalum, et sine irregularitate possunt exercere ordines. Diximus *reipsa*, quia externe habentur ut suspensi; ac proinde ratione scandali debent se abstinere ab exercitio ordinum, secus peccant si cum

» alterius scandalo id faciant. » Neque ratio ab cl. Avanzini allata solida videtur. Quamvis enim in articulo distinctio non fiat inter iustam vel iniustam eiectionem; tamen et ex subiecta materia, et ex Decreto Urbani VIII, ex quo Articulus noster desumptus est, evidentissime constat expulsionem decerni nedum ob gravissimas culpas, sed propter incorrigibilitatem; ergo constat, eiectionem omnimodis iustam esse debere; noverat autem vir doctissimus, in iure quolibet poenas non decerni nisi propter culpas admissas; neque unquam fuisse in legumlatorum intentione innocentes plectere. Demum in cit. Urbani VIII decreto expressis verbis dicitur § 11 *qui iuste, definitive, ac iuris ordine servato expulsi fuerint.*

Praetermittimus autem inquirere an si dubitatio oriatur circa iustitiam expulsionis, eiectus suspensionem servare teneatur. Cum enim in casu constare debeat de incorrigibilitate religiosi eiiciendi, eiusmodi dubium vix aut ne vix quidem locum habere potest, vel tantum circa ordinem iuris in expulsionem servatum. In dubio autem possidet potestas iudicis; ideoque donec contrarium probetur, censura iuste illata iudicanda foret.